

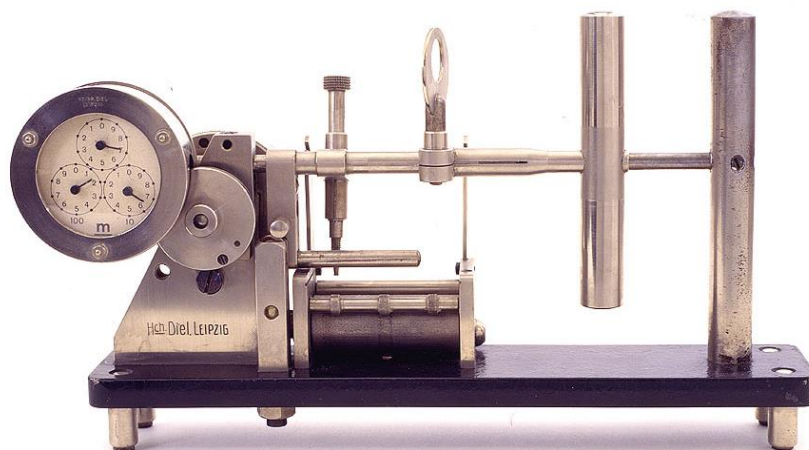
XXV NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA ISTRAŽIVANJA U PSIHOLOGIJI

29 – 31. MART 2019.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

INSTITUT ZA PSIHOLOGIJU
LABORATORIJA ZA EKSPERIMENTALNU PSIHOLOGIJU
FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

XXV NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA ISTRAŽIVANJA U PSIHOLOGIJI

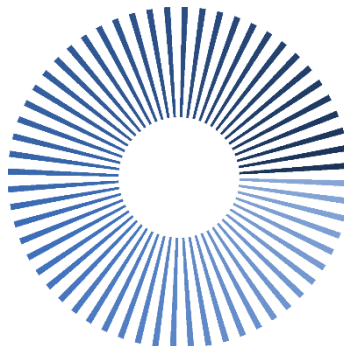
29 – 31. MART 2019.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

INSTITUT ZA PSIHOLOGIJU

LABORATORIJA ZA EKSPERIMENTALNU PSIHOLOGIJU FILOZOFSKI FAKULTET,
UNIVERZITET U BEOGRADU

BEOGRAD, 2019

Programski odbor:

Orlando M. Lourenço, Kai Ruggeri, Claus-Christian Carbon, Agostini Tiziano, Milica Vukelić, Ivana Stepanović Ilić, Dejan Todorović, Sunčica Zdravković, Iris Žeželj, Zoran Pavlović, Zvonimir Galić, Kirsten E. Bevelander, Dušica Filipović Đurđević, Slobodan Marković, Jérémy Lemoine, Dragica Pavlović Babić, Ksenija Krstić, Jasmina Kodžopeljić, Dražen Domijan, Ljiljana Lazarević, Oliver Tošković, Pavle Valerjev, Denis Bratko, Petar Čolović, Janko Međedović, Anja Wertag, Dragana Stanojević, Maja Savić, Nataša Simić, Maša Popović, Marina Videnović, Goran Opačić, Aleksandar Kostić, Nenad Havelka, Kaja Damnjanović (predsednica)

Organizacioni odbor:

Ljiljana Lazarević, Slobodan Marković, Olga Marković Rosić, Ivana Stepanović Ilić, Predrag Nedimović, Ksenija Mišić, Oliver Tošković, Marko Živanović, Kaja Damnjanović

Lektura i prelom: Ksenija Mišić

vegetarianism threat fully mediated the effects of ethnocentrism on both attitudes towards animals ($\beta = .13$, $SE = .04$, 95% CI: [.05, .23]) and meat consumption ($\beta = -.18$, $SE = .05$, 95% CI: [-.19, -.10]).

Our findings show that attitudes towards animals are related to endorsement of hierarchical inter-group relations as well as valuing the superiority of the ethnic ingroup. Attitudes towards animals are thus related to wider ideological views, in particular through perceptions of threat coming from alternative lifestyles and values represented by vegetarianism. We will discuss the implications of the findings for the study of human-animal relations.

Keywords: attitudes towards animals, speciesism, meat consumption, ethnocentrism, vegetarianism threat

---

KAKO PODSTAĆI EKOLOŠKI AKTIVIZAM?

Milica Marušić Jablanović

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd | *millica13@yahoo.com*

Jelena Stanišić

Institut za pedagoška istraživanja, Beograd

Ekološka svest ne podrazumeva samo određeni stepen svesnosti pojedinca ili društvene grupe već i visok nivo praktičnih aktivnosti na individualnom i društvenom planu. Kao odgovor na rastući problem devastacije reka formirana je Fejsbuk grupa čije su osnovne aktivnosti informisanje javnosti o projektima malih hidroelektrana, o njihovom uticaju na životnu sredinu, pravna borba za zaštitu prirode, organizovanje tribina, skupova, protestnih okupljanja, čišćenja reka. Ovo istraživanje je sprovedeno sa ciljem da se ustanovi koje su barijere za angažovanje članova u različitim aktivnostima usmerenim na zaštitu životne sredine. Instrument: Na osnovu višemesnog praćenja aktivnosti FB grupe, formulisano je pitanje u upitniku u kojem su kao ponuđeni odgovori navedeni faktori prepoznati kao potencijalne barijere za angažovanje ispitanika, uz mogućnost dopisivanja odgovora. Zadat je upitnik o ekološkim stavovima Ameriga i saradnika, a za potrebe ovog istraživanja korišćeni su podaci sa subskale ekološke apatije, koja meri indiferentnost prema pitanjima zaštite životne sredine ($N = 255$). U analizi je primenjena deskriptivna statistika, t-test i linearna korelacija. Rezultati pokazuju da ni jedan ispitanik ne smatra da problem nije dovoljno važan da bi mu se posvetilo vreme, ali tek 15% navodi da su se lično angažovali na konkretnim aktivnostima. Kao barijere za aktivnije učešće identifikuju se, između ostalog stav da je potrebno da se najviše angažuju neposredno ugroženi (8%), nedovoljna upoznatost sa problemom (6%), da su potrebni stručniji ljudi (5%), da institucije neće imati sluha za građane, (7%). Utvrđeno je da skor na skali ekološke apatije značajno korelira sa nekom od barijera (veći skorovi prate nedovoljnu upoznatost sa problemom $r = .180$, $p < .05$; stav da već ima dovoljno angažovanih $r = .374$, $p < 0.05$, i da su potrebni stručniji ljudi, $r = .142$, $p < .05$). Između grupa koje su u različitoj meri aktivne beleže se razlike u zastupljenosti barijera. Već između ispitanika koji ne prate vesti na FB grupi i onih koji se povremeno informišu javlja se razlika u korist druge grupe u stavu da svako može da doprinese, ($t = -3.808$, $df = 98$, $p < .05$.) kao i u stavu da najviše treba da se angažuju neposredno ugroženi, a koji je više izražen kod grupe koja ne prati vesti ($t = 3,145$, $df = 89$, $p < .05$.). Autori zaključuju da je pasivnost uzrokovana jednim delom indiferentnim odnosom prema problemima životne sredine, kao i da, po svojoj prilici, sama izloženost informacijama i upoznatost sa aktivnostima i njihovim rezultatima može da utiče na smanjenje barijera za aktivizam.

Ključne reči: ekološki aktivizam, barijere, ekološka apatija

HOW TO FACILITATE ECOLOGICAL ACTIVISM?

The research explores the barriers to participation in activities for environmental protection among the members of a large Facebook group gathered around the problem of river devastation by small hydropower plants. Instruments: A list of possible barriers with possibility to add a reason if not offered and a questionnaire on environmental attitudes by Amerigo and associates (N = 255). Analysis: descriptives, t-test and linear correlation. Results: not a single respondent perceives the problem insufficiently important, but only 15% claim to be active. The main barriers for more active participation are: the attitude that only directly endangered people should participate; insufficient knowledge about the problem; expectation that the institutions will not react. Results indicate that passivity is partially caused by indifferent attitude towards environment, and that learning about group activities and their results can weaken the barriers.

Keywords: ecological activism, barriers, ecological apathy

ADEKVATNE STRUKTURE GRUPA U EKSPERIMENTALNOJ BIOLOGIJI

Vlasta Sikimić

Institut za filozofiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu | vlasta.sikimic@gmail.com

Kaja Damjanović

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u
Beogradu | kdamnjan@f.bg.ac.rs

Apstraktne kompjuterske simulacije se često koriste za analizu interakcije među naučnicima. Naše istraživanje, pak, stavlja u centar perspektivu samih istraživača i njihove stavove u pogledu strukture naučne grupe. Nakon serije polustrukturiranih intervjuova na temu naučne prakse u njihovoj oblasti, ponudili smo formalni model koji testira hipoteze ispitanika u pogledu organizacije istraživačke grupe. Ispitanici su bili eksperimentalni biolozi (N = 7, prosečnog uzrasta 33 godine, od toga 4 žene). Sagovornici su govorili na teme naučne komunikacije i strukture njihovih istraživačkih timova, značaja naučnih konferencija, kao i procesa publikovanja u njihovoj oblasti. Ustanovili smo da oni favorizuju grupe u kojima postoji podela posla u odnosu na striktno centralizovane grupe. Ispitanici su isticali da svaki mentor mora da ima ograničen broj studenata doktorskih studija ili da u svom timu ima dovoljno drugih iskusnijih istraživača koji bi preuzeli ulogu mentora. Takođe, kao epistemički korisnom, naglašavali su i potrebu da se grupa подели u manje timove. Kao razloge za to navodili su da jedan mentor nema dovoljno vremena za veliki broj studenata, te da je komunikacija u većim centralizovanim grupama smanjena.

Putem simulacija uradili smo uporednu analizu tri organizaciona sistema: strogo hijerarhizovanog u kome jedan šef laboratorije direktno komunicira sa svim zaposlenim naučnicima i dva sistema u kojima postoje posredni nivoi hijerarhije. Konkretno, drugi model predstavlja strukturu u kojoj je osim šefu, i iskusnijim članovima tima poverena odgovornost za istraživanja onih mlađih. U poslednjem modelu predstavljena je decentralizovana mreža u kojoj su iskusniji istraživaču povezani sa manjim brojem mlađih naučnika, uz dodatni aspekt da utiču jedni na druge. Fiksirali smo ukupan broj istraživača na 20, što odslikava realističnu veličinu grupe u eksperimentalnoj biologiji. Pošto vođa centralizovane grupe ne može neprekidno da komunicira sa svim zaposlenima, u simulacije smo uključili vremensko ograničenje. Nakon 1000 simulacija utvrdili smo da grupe u kojima postoji podela posla brže

SPONZORI SKUPA:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

PROCEEDINGS OF THE XXIV SCIENTIFIC CONFERENCE EMPIRICAL STUDIES IN
PSYCHOLOGY (25; 2019., Beograd)

[Knjiga rezimea] / XXV naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji
29–31. mart 2019., Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu; [organizatori]

Institut za psihologiju i Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju – 1. Izd –
Beograd: Filozofski fakultet, 2019 – 140 str.

Kor. Nasl. – Knjiga rezimea na srp. i engl. jeziku – elektronsko izdanje

ISBN 978-86-6427-091-5

1. Institut za psihologiju (Beograd)
2. Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju (Beograd)
- a) Psihologija – Empirijska istraživanja – Knjiga rezimea